

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

Az erdélyrészi méhész egyesület tagjai tagsági díjuk fejében kapják. Tagsági díj: kőri tagsági díj egy évre 1 frt; rendes tagsági díj egy évre 2 frt. Mindennemű pénz küldemény Bíró Gyula tanár egyl. pénztáros úrnak küldendő: Kolozsvár, Pusztá-utca 4. sz.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények és reclamatiok a „Méhészeti Közlöny” szerkesztőségéhez czimzendők: **Kolozsvár, VI ker. Fő-utca 29. sz.**

Közleményeink utánnyomása a forrás teljes és pontos megnevezése nélkül tilos.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

Közgyűlési meghívó.

Egyletünk évi közgyűlését 1900. év január 28-án — vasárnap — d. u. 3 órakor tartja a *Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében, (Belközép-utca, 3. szám I. emelet)* miről egyletünk helyt lakó és vidéki tagjait azzal a tiszteletteljes kéréssel értesítjük, hogy a jelzett helyen és időben minél számosabban megjelenni szíveskedjenek.

A gyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
 2. Az igazgató választmány évi jelentése.
 3. Pénztárnoki jelentés az 1899. évi bevételek és kiadásokról.
 4. A pénztárvizsgáló bizottság jelentése az 1899. évi zárszámadról.
 6. Tisztviselői és igazgatói választmányi tagsági helyek beöltése.
 7. Indítványok *)
- Az »Erdélyrészi Méhész-egylet« igazgató választmányának Kolozsvárt, 1899. deczember 19-én tartott gyűléséből.

Br. Jósika Gábor
egyleti elnök.

Wieder József
egyleti főtitkár.

*) Az indítványokra vonatkozólag figyelmeztetjük igen tisztelt tagtársainkat az alapszabályok 30 §-ra: „Az indítványok a közgyűlés határnapja előtt legkésőbb 8 nappal benyújtandók az elnökhöz, esetleg az első vagy második alelnökhöz, a ki az indítványt beterjeszti a közgyűlést megelőző választmányi gyűlés elé.”

Tisztelt Méhész Társak!

Egyletünk igazgató válaszmánya hiven a novemberi számban közölt határozatához képest, megfontolva a jelen viszonyokat magára nézve végérvényesen kimondotta, hogy nem látja szükségesnek az egyesülést a Központtal, de nem tartja szükségesnek az Erdélyi Gazdasági Egyletbe való beolvadást sem, annyival inkább nem, mert a Művészeti Közlöny fennállása biztosítva van. Már pedig egyletünknek nem az a célja, hogy sok hivatalnokot tartson jó fizetéssel, hanem az, hogy lapja útján a magyar méhész közönség érdekeit, a magyar méhészet ügyét, a mely életre hívta az Egyletet, szolgálja, előbbre vigye. Az eszköz e célra való munkára meg van. Dolgozni akarunk és tudunk s munkásságunk alapelve ez után is az lesz, ami eddig volt: A legnagyobb mértékű tárgyilagosság és azon törekvés, hogy a gyakorlati méhészet követelményeinek a lehető legteljesebb mértékben megfeleljünk. Lapunk terjedelme és kiállítása marad a régi. Az új év munkára hív, nagy és nemes munkára. A jövő nem talál minket készületlenül. Új erővel, fokozott munkakedvvel, s komoly, céltudatos törekvéssel igyekszünk szolgálni azt az ügyet, melynek zászlója alá sorakoztunk.

De hogy a mi munkánk ne legyen hiába való, hogy szavaink ne legyenek a pusztában elhangzó kiáltások, hogy a kitűzött célt elérhessük, arra szükséges a Tisztelt Méhész Közönség pártolása. Reméljük, hogy buzgó pártoló közönségünk ez után is, eddig mindig tapasztalt rokonszenvével fogja lapunkat támogatni.

Boldog új évet!

A méhészet jövője.

Méhészetünk alapja tagadhatlanul a méh legelője, azaz a vidékinken előforduló azon növények, melyek virágai mézet nyújtanak. Nagyon is érthető, hogy méhlegelő nélkül nincsen méz, sem méh, sem méhész; a jó méhlegelőn fordul meg tehát méhészetünk jövője.

Bármily fontos és méhészetünkre kiható, hogy a méhészek száma nemcsak gyarapodjék, hanem hogy a méhészek a sikert biztosító ismeretekkel birjanak is; bármily érzékeny oldala különben méhészetünknek a méz értékesítése: minderről csak úgy lehet szó, ha a méh létének alapja, a méhlegelő, megvan.

Mostanáig még, hála Istennek, a méhnek oly veszedelme nincs, melyet a gondolkozó, hozzáértő méhésztudós le nem győzhetne, tehát a szőlőmivelők, a sertéstenyésztők szomorú helyzetében nem vagyunk. A cukrot fogyasztó közönség is majd lassanként észére tér és azon tudósok és orvosok véleménye szerint fog igazodni, kik a cukornak, mint mesterségesen előállított édességnek több-nemű hátrányosságát és ezzel szemben a méznek, mint természetes édességnek minden káros anyagtól való mentességét, könnyű és teljes felemészthetőségét, sőt gyógyhatását is napról-napra hangoztatják. Nem kell ahhoz valami vérmes remény, ha azt hisszük, hogy tiszta mézünk majd csak meg- és eléri azt az árt, a minőn a kotyvalék, a cukor kél.

A fő, hogy méhünk képes legyen mézfelesleget gyűjthetni. Tömerdek sokat tévednek a méhészek is ugyan, de leginkább a nem méhészkedő közönség a méhlegelőre nézve.

Tudom, hogy az igen tisztelt méhésztársaim közül nem egy hallotta már méhese látogatóját ekként szólani: »ejnye, de sok szép virág van méhese előtt, ebből aztán már bőven élhetnek méhei.« Ha már ama néhány csöpp virágagy méhesünk előtt azon tévedésre ad okot, hogy ez méhünk összes legeelője, melyből felesleget is bőven gyűjthetnek, igen természetesnek kell tartanunk azon nézetnek igen nagy elterjedését, hogy t. i. a hány virág, az mind méhünk terített asztala.

A sok, sok virág között bizony nagyon keveseljük azok számát, melyek méheinknek mézet adnak. A virágok királynéja például a rózsza vagy a gyönyörű lilium bármennyit illatozzanak is, dúsgazdagok az illatárban, de édes mézben oly szegények, hogy méhünk tarisznyájába egy árva csöppet sem juttatnak. A szántóföldön vajmi kevés mézforrást lel a méh, hiszen határaink nagyobb része gabonanemünkkel, kapásokkal van bevetve, pedig a búza, rozs, árpa, zab, kukoricza, burgonya, répa egy csöpp mézet sem ad. A takarmányneműek közül mézdús a vörös here, de abból sincsen semmi hasznunk, mert a virág mély kelyhe miatt a méh a mézforráshoz nem juthat; hébe-hóba lopkodhat valamit belőle a méh, ha t. i. a kehely rendellenesen fejlődik, vagy ha a helyhet a pöszörök kilyuggatják. Különben is a takarmányneműek, valamint

a rétek virágzásuk kezdetén kasza alá kerülnek s így kárba veszne a virág a méhre nézve, ha még annyi mézet szolgáltatathatna.

A gyümölcsfák oly korán virágoznak, hogy igen örülünk, ha az azidőtájt uralkodó változó időjárás a méhnek a napi szükségletet engedi begyűjtetni. Megfigyeléseim szerint vidékünkön 10 év alatt csak egyszer gyűjthettek a méhek a gyümölcsfa virágjából annyi-mennyi felesleget. A logdúsabban mézelő virág nem biztosíthatja a méh életét és létét, ha az kisebb számban van. Hiába vetünk méhesünk elé méhfüvet stb.-t, hiába ültetünk néhány tő aselepiast, sedumot, melynek virágjában oly sok nektár fejlődik, hogy hajnalonként szinte lecseppenik, mindez oly kevés, akár nagy szomjúságban egy csöpp ital.

Állításaimnak legjobb bizonyítéka a május hónap. Ekkor virágozik a legtöbb növény, végtelen a virágok sokasága és sokfélesége ily időtájt és mégis ki nem tapasztalta volna, hogy épen az ákác virág nyílta előtt az éhséggel küzdök sok méhcsalád s ha elég óvatosak nem vagyunk, akár éhen pusztul.

Könnyű ott a méhésznek, a hol repczét, baltaczimot termelnek, legtöbbünknek azonban meg kell elégednünk az ákác és tisztesfű nyújtotta legelővel, de sőt sok helyen az ákácfa az egyedüli, a miből a méhek a napi szükségleten kívül még felesleget gyűjteniök kell.

Ki gondolná, hogy 100 vadgesztenyefa sem ér annyit, mint egy ákácfa mézelés tekintetében? Több évi megfigyelésem alapján állítom, hogy hazánk általam ismert részében nem fog találkozni méhész, ki valaha is egy kanálka vadgesztenyefa virágjából gyűjtött mézet képes lesz bemutatni! Pedig ugyancsak van zúgás bőven a nyíló vadgesztenyefán! Igaz, hogy nagyobbreszt a darázsok és pöszöröktől ered a zaj, de a mi szegény méhünk csakis virágport gyűjt róla. A virágpora vereses, téglaszinü s midőn a vadgesztenye virágjának porzói felívként hajlottak, az egész méh testét, fejétől talpáig, téglaszinüvé beporozzák.

Igy van ez a legtöbb kidicsért mézelő fával; a legtöbb növény virágjában nektár nincs, sokéban van ugyan, de oly csekély mennyiségben, hogy szóba sem jöhet, vagy oly kevés számú a virág, hogy bármennyi nektárt fejlesztene is virágzása rövid szakában, mégsem rughat az néhány kilogrammra, és alig van egy

nehány növényünk, melynek virágja azt a sok mézet szolgáltatja, melyet összes méhészetünk termel.

A legszívósabban kell ragaszkodnunk azon törekvéshez, hogy a hazai méhészetnek éltető alapját, a meglevő méhlegelőt a jövő számára legalább is fentartsuk, hamár semmiképen javítani nem tudnók. Ha a méhlegelőt tönkresilányítani engednők, mind ama áldozat, befektetés, az anyagi és szellemi munka kárba veszett, a mit a méhészetre fordítottunk.

Méhészeti egyleteink alapítása óta sokszor és most is nem ok és alap nélkül szólalok fel a méhészek életbe vágó, legfontosabb érdekei ügyében. Valami 6—7 évvel Bars megye egyik részében az ákácza virága elfagyott s mi volt a következménye? A meglevő méhcsaládok őszig csak eltengődtek, de télen, ki pénzül vett mézzel nem etetett, annak méhei tönkre mentek éhen. Hiába való volt tehát a rét, a mező ezer annyi virága, az mind nem ért fel az ákáczirág veszteségével 1894-ben Komárom vidékén elmaradt a tarlóvirág és ezen egy igénytelen virág elmaradás miatt a kásos méhészet semmit sem jövedelmezett, a méhcsaládoknak egyenként 3—4 klg. mézők volt a betelelés alkalmával, nem csuda, ha aztán a méhcsaládok százával pusztultak s egész méhesek kiüresedtek. Merem állítani, hogy hazánk legnagyobb részén ákácza és tarlóvirág nélkül nincs méhészet. És vajjon ezen vidék méhészete nincs-e veszélyben?

Jam proximus ardet Ucalegon!

Ha meggondoljuk azt, hogy Trencsén-, Turóc- és Lipótvár megyék egyes részeiben, hol t. i. az erdőségek kissé távolabb vannak, a méhek által el nem érhető, még e század elején tömérédek volt a méhcsalád, a hol jelenleg alig tengődik egy-kettő és ha okát kutatjuk, arra az eredményre jutunk, hogy egyedül *egy kulturnövény* volt a méhészet alapja: a pohánka; a mint termesztésével abban hagytak, megszűnt a jó legelő és a méhesek is kipusztultak.

Az igénytelen tarlóvirág is lassan-lassan kiszorul sok határból. Mint minden gyomot, úgy ezt is az intenzív földmivelés irtja; azon szántón, a hol többször termelnek kapás növényt és zöld takarmányt és a gabonatarlót is az aratás után rögtön felszántják, ehét talán más giz-gaz, de tarlóvirág vajmi kevés lesz. A gyakori

szántás, kivált a gőzekével való mély szántás ezen gazdag méh egelőt teljesen tönkreteszi. Vajjon ki ne tapasztalná, hogy nálunk s a földmivelés, a föld jobb megmunkálása mindig előre halad és ennek bár egyrészt örvidenünk kell, de mégis sajnálkozunk a jó méhlegelő vesztén. A haladást a földmivelés terén megakasztanunk nem lehet, nem szabad.

Nagyobbat nem véthetnénk azonban hazai méhtenyésztésünk ellen, mint az esetben, ha méhünk kiadóbb másik legelőjét, az ákáczfát, kevesbiteni engednők. Az ákáczfát megtámadta a paizstetű, némely helyen tetemes kárt is okozott ezen élősdi rovar az ákáczültetvényekben, ezen veszedelem azonban semmi ahhoz képest, a mi készülöben van, formális irtó háboru indult meg néhol az ákácz ellen.

Nálunk a kertekben és udvarokban mint védett helyen értékesebb fákat, gyümölcsfákat ültetnek és úgy hiszem, előbb-utóbb így lesz az mindenhol, míg az ákácza mint edzett, sok viszontagságnak ellentálló, de mégis fájánál fogva nélkülözhetetlen, az utak és utcák mellékére szorul. Ezt a szerény helyet megirigyelte tőle a szederfa, néhol a gyümölcsfa. Minden községben van már faiskola, mely sok helyen majd csupa szedertával van tele, szigoru rendeletek és ellenőrzés folytán a szederfa folytonosan ad infinitum szaporodik. Minden községhez falán ott fityeg a szederfatenyésztést képbén oktató pléhtábla. Holdszámra terjedő állami faiskolák is vannak és vajjon ezen sok intézkedés közben történik-e gondoskodás, hogy mézelő fák is ültetessenek vagy szaporittassanak?

Mikor az emlékfák ültetésének országos mozgalma megindult, egyenesen meg volt tiltva a mézelő ákáczfák ültetése. Tölgy, kőris, bükk és vadgesztenyefákat bőven ültettek.

Mérföldekre terjedő állami utak mentén vágattak ki az ákáczfák és pótolattak szeder, dió stb. fákkal. Ilyen ákáczfapusztításnak eredménye az, hol azelőtt családonként 10–20 klg. mézet termelt a méhész, most tavasztól őszig vándorolni kénytelen méheivel még idegen országba is. Az évi hasznot a szállítási költség emészti fel.

Nálunk nemcsak alá van írva az ákácza halálítélete az állami utakra nézve, hanem, sajnos, végrehajtása is. Igaz, hogy vannak megyei és községi utak is, hol a faültetésre az állami közegek nem direct folynak be, hanem megyei (tövényhatósági) szabályrendeletek

az irányadók. Mit tettek a méhészek, hogy érdekeik az utak befásításánál megóvassanak? Az állami utak befásításánál egy bizottság határozza azt, minő fánemek ültetessenek, sem ezen bizottságok, sem a megyei szabályrendeletek megalkotásánál a méhtenyésztés figyelembe sem jön.

Távol áll tőlem a legcsekélyebb ellenséges indulat a selyem hernyótenyésztés vagy a gyümölcsfatenyésztés ellen, sőt ellenkezőleg azon meggyőződésben vagyok, hogy mindkét gazdaság fejleszthető, de a méhtenyésztés mellett. Nem szükséges, hogy egyik a másikat agyonüese; azon szerény véleményben vagyok, hogy virágozhatnak a selyemhernyótenyésztés mellett a méhtenyésztés is.

Egyéb sem kell hozzá, mint az, hogy a községekben és 5 kilométernyi távolságra az utcák és utak mellett minden 2-ik fa vagy az átellenes sor ákáczfákból álljon. Emlékfácul ellenben hársfák ajánltassanak.

Hogy ezen irányu intézkedések meg is tétessenek és sikeres eredménnyel járjanak, szükségesnek vélem a méhészek testületének mozgalmát, egy állandóan működő bizottság kiküldetését, mely csupán a méhlegelő megóvását és javítását gondjaiba fogadná.

Valló János.

Hogyan bánjunk a kipergetett lépekkel?

Ez év folyamán több méhest voltam szerencsés meglátogatni és ott látott pazarló és helytelen kezelés indított arra, hogy néhány sort a kipergetett lépek érdekében írjak.

Vannak nagyobb és kisebb méhészetek, melyek az értelmes kezelőt nélkülözik, sok esetben pedig maga a tulajdonos nagyon könnyelműen veszi dolgát és a lépekre egyáltalán nem, vagy csak igen kevés gondot fordít, pedig ezáltal önmagának okoz tetemes kárt.

Több és nyomós ok szól a kipergetett lépek gondozása mellett. A legtöbb méhész tudja, hogy a kísérletek tanúsága szerint 1 kiló viasznak előállításához 10 kiló mézre van szükségük a méheknek. Minden kiló viasz tehát, melyet a méhész könnyelműen a viaszmolynak vet oda, ha méz kilóját 40 kr.-ba számítjuk, 4 frtba kerül, a ki azonban mézét 40—50 kron képes értékesíteni, az a kárba vesztett 1 kiló viasznál 4 frt 50 krt — 5 frtot veszít.

Ezen ár jusson eszébe minden méhésznek, a midőn viasz-törmeléket talál és főleg akkor, midőn a kipergetett lépekkel bajlódik — nem pedig a kereskedők által kínált 1 frt — 1 frt 60 krnyi ár. Az okszerű méhész előtt azonban ennél is magasabb értéke van a viasznak, illetve az üres sejteknek. Úgyes méhész megfelelő lépkészlettel tavasszal csudákat képes művelni. Tavaszkor, a midőn a fiasítás tömérdek eleséget fogyaszt, midőn a vízfordó méhek százával pusztulnak el, a midőn a gyűjés és fiasítás gondozása a még gyenge erőben levő családot erősen leköti s ugyszólván kép telenné teszi az építésre, a kipergetett és télen át gondosan megőrzött sejtek megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek.

Ha a család kellőleg felszaporodott és téli fészke kicsinynek bizonyul, kipergetett lépekkel bővítjük a kaptárt, a mi azért is megbecsülhetetlen, mert általa megakadályozzuk a herelépek építését és nagy munkától szabadítjuk meg méheinket. Ne gondolja senki, hogy ezáltal méheinket henyélésre szoktatjuk, sokkal munkaszeretőbbek, semhogy ettől kellene tartanunk, csupán a munkakört változtatjuk meg ezáltal s örömmel fogjuk látni a méhek gyarapodását. A kipergetett lépek gondos megőrzése és alkalmazása azonban még nem jelenti azt, hogy egyáltalán ne építtessünk. Mindent a maga módja és rendje szerint alkalmazzunk s ha szerencsésen megtaláltuk az arany középutat, méheseink virágozni fognak.

Ezek előrebocsátása után pedig áttérek a tulajdonképeni tárgyra, a kipergetett lépek kezelésére.

Ha már szünetelni kezd a hordás s a kipergetett lépeket a mézürbe vissza nem adhatjuk, hanem azoknak téli eltartásáról kell gondoskodnunk, a következő eljárást ajánlom:

Mindazon lépeket, melyekben akár a pergető hiányai következtében, akár a méz sűrűsége vagy jegecedése folytán némi méz még visszamaradt, teljes kiürítés végett valamely gyengébb családnak adjuk be. Ez által a gyenge család megerősödik és a lépek tisztábbak s így könnyebben kezelhetők lesznek. Vigyázni kell azonban, hogy ezáltal rablást ne támasszunk s azért a kaptár ajtaját gondosan kell bezárnunk és a méhmenőkét szűkíteni s a meny nyire csak lehetséges a nappali kinyalatást mellőzni. Legcélsze-

rübb a kereteket a mézürbe akasztani s feljáróul egy pár centiméternyi hézagot hagyni

Ha már a lépek ennyire rendbe vannak hozva, egy üres kaptárba akasztjuk be azokat, úgy azonban, hogy az alsó keretsorban czupán a méhmenőke elé teszünk egy párt, a többi helyet pedig üresen hagyjuk. A méhmenőkét, valamint a netaláni repedést gondosan betömjük s ezután cserép vagy pléhre teszünk egy darab kénes vásznat s azt meggyujtván, a kaptárajtót gondosan bezárjuk s a lépeket ezen kénfüstben legalább 10—15 percig, sőt ha időnk engedi, még tovább is állani hagyjuk, hogy a kénfüst jól átjárja s a viaszmolyt teljesen kiöjje.

A kénesvásznat mindenki önmaga készítheti. Közönséges, a kereskedésekben kapható kénrudakat porcellán edényben gyenge tüznél felolvasztunk s a fölolvadt kénbe vászondarabokat mártunk s a levegőn megszáritjuk.

A lekéneztett lépeket télen át a molytól és egerektől kell főleg megvédeni. A moly befészkelődése ellen legajánlatosabb a lépeket szellős helyre tenni. Az egerek ellen pedig úgy védhetjük meg, ha sodronyszöveffel körülzárt szekrénybe tesszük, mely a molylepkék behatolását is megakadályozza. Ha valaki a sodronyból készített keretbakot vagy szekrényt be nem szerezheti, annak ajánlom a következő eljárást.

Tiszta padláson vagy szellős kamarában az üllökre, illetve a gerendákra feszítsen ki egymástól 24 cm. távolságra 2 drb spárgát vagy sodronyt. Akassza a kereteket rá úgy, hogy két-két keret között körülbelől egy ujjnyi nyílás legyen, hogy a lépek össze ne érjenek. Olyan szoba vagy kamara, mely nedves, nem alkalmas a lépek megőrzésére, mert könnyen megpenészednek.

Tavaszi felé a lépeket újra átnézzük és ha szükségét látjuk, újból lekénezzük, hogy bántódásuk ne legyen, míg rájuk kerül a sor. Használat előtt igen ajánlatos a lépeket vízbe mártogatva kimosni, hogy a télen át rájuk ülepedett portól megtisztuljanak. A nedvesen beadott lépeket a méhek szivesebben és gyorsabban lepik el, mivel vízre úgy is nagy szükségük van. Óvakodjunk azonban, főleg kora tavasszal, teljesen hideg vizet használni, nehogy a sok hideg víz bevitele folytán a fészket erősen lehűtsük.

Horváthy Gyula.

A szükségből való etetés télen.

Jól berendezett, helyesen kezelt méhesben a téli, szükségből való etetésnek egyáltalán nem szabad előjöni, mert a téliről való gondolkodás már szeptemberben megtörtént. Megtörténik azonban egyszer-máskor, hogy szükösen látták el télirevalóval egy némelyik méhcsaládot. Ez esetben a mulasztást okvetetlenül pótolni kell. E célra, a mennyire lehetséges, kijáró napot kell választani. (Ilyen volt Kolozsváron december 17-én) hogy t. i. a kaptárt kinyissuk, beadandók a szükséges lépes mézet. Ha lépes mézet adunk be, kissé fel kell azt melegíteni. Ha azonban lépes mézünk nincs, csak szilárd táplálék adható be nekik; kandis cukor, cukor táblák (e célra külön gyártják s a méhészeti eszközök elárusítóinál rendelhetők vagy házilag is kezelhetők), melyeket közvetlenül a keretekre kell helyezni. Arra nagyon kell ügyelni, hogy a fedél jól zárjon, hogy meleg semmi se távozhassék. A kaptár belsejében levő nedves melegben ezek a cukorfajták a méhekre nézve oldhatókká válnak s ily módon pótolhatják a hiányzó mézet. 1 kgr. cukor szilárd állapotban egyenlő tápértékű $1\frac{1}{2}$ kgr. mézzel, vagy cukorsziruppal. A cukortáblákat házilag a következő módon készítjük: Jó süvegczukrot kevés vízben főzünk, mihelyt a szirup jó sűrű lett, a kanálon jó erősen tapad, levesszük a tüzről s még egy ideig keverjük, azután papírral bélelt formákba öntjük. Főzés közben folyton keverni kell a szirupot, hogy oda ne égjen, mert a megégett a méhek nem szeretik. Mihelyt annyira megkeményedett, azonnal beadható a méheknek. H. Simminsangal méhész következőleg készíti el cukortábláit. Szemcsés cukrot hint (Portorico) papírra vagy vászonra s összesajtolja egy kissé. Aztán viaszos vászon takaróval borítja be s erre meleg takarót teszen. Azt mondja, hogy ily módon ez a cukortörmelék rövid időn összeáll egy szilárd tömeggé s mint téli táplálék használható. (Prakt Wegweiser.)

W.

Szemle.

A múltép történetéhez. Egy a rajnai Pfalzból való, asztalosmester, Mehring, nagy feltűnést keltett az 50-es évek végén kezdetleges múltépjével. Legelső próbája volt, hogy két falpra véste

a sejtfenék lenyomatait s ezekkel a falapokkal készült az első műláp. Nagyon tökéletlen volt biz az, de a méhek elfogadták, kiépi tették s így Mehring eszméjének helyességét gyakorlatilag igazolták. Jóllehet, sok méhész megpróbálta a Mehring-féle viaszlapokat, mégis a méhészek voltak a legnagyobb ellenségei Mehring találmányának. Dzierzon, Berlepsch kontárkodásnak nevezték Mehring munkáját, melynek — szerintök — a gyakorlati méhészetre semmi értéke sincs. Gravenhorst játéknak nevezte, melyet ő a saját méhészetében soha sem fog használni. 1876-ban Vogel Vilmos a nagynevű méhész még úgy nyilatkozott, ő nem fog soha műlápét használni. — Idő multával épen ezek a legnagyobb ellenségek lettek a leglelkesebb pártolói a műlápnek. A műláp óriási elterjedésének legjobb bizonyítéka, hogy Schultz Ottó Bukozoban már az 50-es évek elején 500—800 métermázsa műlápét bocsájtott áruba évente s hogy ugyanakkor az amerikaiak 900 métermázsaárál jóval többet adtak el. Most már számtalan műlápgyár van. A Mehring találmánya természetesen nagyban tökéletesedett s ma már oly pontosan tudják készíteni, hogy a méhek sem kívánhatnak jobbat s nagyon sokféle változata van a felhasználás célja szerint. Így a Schultz-Körb-féle egyoldalú műláp csak méz befogadásra való, mert a hátsó fele bádóg lemez. Van olyan műláp is, melynél a sejtfenékek papirból vannak. A Schulz-féle Mehring-lépbe hajszál vékony sodronyok vannak belesajtolva. Otto Schulz az ő mesteri műlápjének utánzóját 2000 Márkával díjazza. (Prakt. Wegw. 99. No. 22.)

☆ *Szegény Dickel!* Prof. Dr. Fleischmann erősen megkritizálta s azt mondotta, hogy míg tudományos bizonyítékát nem adja az elméletének, addig az csak a sok közül egy semmit sem érő elmélet. Ez a tudományos bizonyíték pedig az volna, hogy a herepetében (olyan pete, melyből here fejlődik) mutassa ki a két magot, a him és női pronucleust, mint a melyek a megtörtént termékenyítés csálhatatlan bizonyítékai. Ha ezt megteszi, akkor helyes az elmélete. S hozzá tette még, hogy ma már más sem, nem hogy olyan laikus, mint Dickel, elégedhetik meg szétnyomott petékből készített praeparatummal, hanem tessék lege artis dolgozni. Annyiszor és annyian vetették a »tudományos vizsgálat« hiányát szegény Dickelnek a szemére, hogy egészen rosszul lett tőle, s most kap-

kod mindenfelé, hogy letagadja, mintha a görcsői vizsgálat érne valamit, bizonyítana valamit.

A helyett, hogy belátná, beismerné a saját erőtlenségét e téren s bevallaná: igen is, tudatlan, laikus vagyok a mikro-technika terén, ezen oldalról nem is vitattam a dolgot, de ott van a sok készült, a mikrotechnikával teljesen jó lábon álló kritizáló tudós, tessék végezzék ők a »tudományos« ellenpróbát, mondom, a helyett, hogy így beszélne, mint igen helyesen tette annak idején Dzierzon, s ezzel mindenki tisztelétét érdemelte ki s nyerte meg, Dickel neki áll s igyekszik letagadni a görcsői vizsgálat döntő erejét e téren azzal az érveléssel, mert Goethe a nagy német költő, kinek a »legérettebb« esze volt a németek között, azt mondta, hogy »görcső és a távcső tulajdonképen megzavarják a tiszta emberi értelmet.« Ebből kiindulva, Dickel sem akar a mikroskopi-umhoz ragaszkodni, nehogy az ő tiszta értelmét is megzavarja. Hát biz azt nagyon is jól teszi. Kár volna érette. Mégsem hallgathatjuk el, hogyha ilyenféle mondást más is kockáztatott már, a kinek pedig állítólag nem volt olyan »érett« az esze s nem is volt olyan »nagy« természettudós, mint Goethe. T. i. * városbeli gazdag földésgazda, a városnak ártezi kútat akart furatni, a mely kedvtöltés tudvalevőleg jó néhány forintba szokott kerülni. Mikor azt mondták neki, hogy inkább iskolára adja azt az összeget, azt felelte állítólag, hogy »a tudomány sok ember fejét megzavarta már eddig is, de a tiszta víz senkiét,« ezért tehát ő mégis csak ártezi kútra adja az alapítványát. Ha csakugyan igaz ez a mondás, hát akkor a * városi parasztgazda is ép oly éretten gondolkozott e téren, mint a Dickel Göthéje. Mindebből az a tanulság, »szegény Dickel, miért akar ő több lenni, mint a mennyi!« Kisérletei alapján, a maga módja szerint igazolta az elméletét, a többit bizza hivatottakra s ne handa-bandázzék jobbra-balra, mert az effélével épen nem bizony semmit, sőt többet árt az ügyek is és saját magát teszi nevetségessé.

*
* *

+ *Méhészeti törvények az ó-korban.* Raymond Bilhard úr »A méh és a méhészet az ó-korban« czimen igen érdekes tanulmányt tesz közlé, már második éve a párisi Aqculteurben. A 99. No. 11-ben kezdi meg: A méhészeti törvények az ó-korban czimü fe-

ezetet. Közöljük belőle ezúttal a következőket. A méh a régiéknél nagy tiszteletben részesült s a mintaszerű társadalom példányképe volt. Számos állam pénzeire a méh dombormivü képét verette. Mint az istenek kiváltságos kedvencz állata tiszteltetett. A régi görögöknél Drakon (Krisztus születése előtt 621 esztendővel élt) 28-ik törvényében azt írta elő, hogy új méhes a már meglevőktől csak 300 lábnyi (=92 méter) távolságban létesíthető. Solon, ki később eltörölte Drakon »vérrel írott törvényeit,« kettőt megtartott belőle, a gyilkosokra vonatkozót és a méhekre vonatkozó fenti törvényt.

× *Az északamerikai Egyesült Államok méztermelése.* Pár év óta foglalkozik E. R. Roat azzal, hogy az Egyesült Államok méztermelésének nagyságáról megfelelő képet tudjon nyújtani. Ezért kérte a méhészeti eszközgyártókat, hogy értesítsék őt arról, hogy mennyi »section«-t adnak el a méhészeknek évente. (Section alatt a mézkatulyába kis keretek készítésére szükséges előkészített falemezeket érti itt.) Kitént, hogy a 3 utóbbi év alatt évenként 50—60 millió között változik az eladott mennyiség. A termelt mézet legalább 50 millió fontra lehet tehát tenni (=1 kgr.=2.294 poundes vagyis font). Ha tekintetbe, vesszük, hogy a déli államokban csaknem kivétel nélkül csupán pergetett mézre dolgoznak, a pergetett méz mennyiségét két annyira lehet tenni, mint a keretes mézét. Pergetett mézben kitejézve tehát, 1000 millió font volna kerekszámban. 5 centtel számítva egy fontot, kitene a pergetett méz értéke 5 millió dollárt s a keretes méz fontját 18 centtel számítva, ugyanannyi jőne ki. Egy egész évre tehát az összes méztermelés értéke kitenne 10 millió dollárt. (Egy dollár = 4.99 korona.) (Revue Internat. d'Apicult. 99. No. 10.)

* * *A méhészet Chiliben.* (Coquimbo tartomány.) Itt az idények, évszakok teljesen ellenkezőleg folynak le a miejakkal. Most szept. 1-én (ekkor írta a tudósító levelét), már kezd megszűnni az esős évszak (mely itt a mi telünket helyettesíti) s néhány nap alatt a képzelhető legkellemesebb tavasz váltja fel. A tavasz, mely Európában oly nagy kétségekkel köszönt be, (t. i. anya pusztult el talán, van-e mit egyenek stb. stb.) itt Dél-Ámerikában nagyon kedves, kellemes, mert az éghajlat még télen át ad annyi időt és

virágot a méheknek gyűjtésre, hogy a mindennapi szükségletökre teljesen elegendő.

Tehát semmi aggodalom, a legkisebb méhes is prosperál, gyarapodik s ugyszólva semmi gondozást sem kíván.

Két év óta méhészkedem itt (La Serena-ban) s ha a piacok nem volnának oly messze s a közlekedés nem volna oly kezdetleges; úgy, hogy termékeinket valósággal potom áron kell ezek miatt elvesztegetnünk, érdemes volna kizárólag méhészettel foglalkozni. Átlag 60 kgr. mézet gyűjtettem családonként. Vannak azonban itt még nehézségeink, melyekről alkalmilag fogok írni. Két méhesem van, egyikben 17 család, a másikban 41 család. Egy-egy raj ára 4 ptasteres (mintegy 6 korona), tehát igen olcsón lehet méhest alapítani. (E. Bichet professor a lyceumban, La Serenaban.) *Revue Internat. d' Apicult.* 99 No. 10.)

Vegyes.

† *A creolin a méhszurás okozta daganatot gyorsan elmulasztja, illetve nem is engedi a szurás helyét megdagadni. A szurás területén a bőr jól bedörzsölendő creolinnal. A fájdalomra nincs hatással.*

= *A méz mint lótláplék.* Perry úr egy észak-amerikai méhészeti lapban azt ajánlja, hogy a kinek sok sötét színű méze van s nem tud rajta tuladni, etesse fel a lovakkal. Esténként úgy sem mennek a méhek az istállóba s a méz éjjel a lovak hőmérsékét nagy mértékben emeli. Rövid időn szépen meggömbölyödnek a mézet abrakoló lovak. Boldog Ámerikaiak! Mi megköszönnök, ha elegendő mézünk volna, ha mindjárt barna is. (Prakt. Wegweiser f. Bienenz.)

□ *Hosszuéletű méhcsalád.* Gasiwert úrnak Sloninban Racot mellett (Németország) 30 év óta van egy méhcsaládja faköpüben, mely idő alatt teljesen magára volt hagyva, sem lépet nem adtak be neki, sem az anyacseréről nem gondoskodtak. A család mégis jó. A tanulság ebből tehát az: Ne bolygasd sokat a méheidet. (Müller a Prakt. Wegw. 99. No. 22-ben)

△ *A méhviasz okszerű értékesítése.* Esetleg 2—3 évig is gondosan össze kell szedni a legkisebb viaszmorzsát is s aztán viasz-

olvasztó présen kivenni a gyüledékből a tiszta viaszot. A ki megdolta, hogy a viasz hogy készül s így megbecsülve, éveken át gyűjti a legkisebb törmelékét is, az belátja, hogy igen nagy oktalanság mindig és mindig csak a méz után szaladgálni nem törődve azzal, hogy a szétroncsolódott lépekkel s hulladékaival mi lesz. De a viaszolvasztó prés nem elég, mellette legyen a kézi lépprés, mert semmilyen magas ára a viasznak, ha mindjárt 4—5 korona is kilója, nem hoz a méhésznek olyan jövedelmet, mintha a múltépet a maga számára saját maga készíti. Ha valaki egyszer megpróbálta így dolgozni, nemcsak több nyereségre tesz szert, hanem be fogja látni, hogy mily élvezet ily módon a **méhészkedés**. (Leipz. Bienenz. 99. No. 10.)

□ *Új szer a fiasításrothadás ellen.* 2 gr. tömjén, 4 gr. fehér kámfor, 1 gr. égetett timsó, 1 gr. közönséges timsó, mind jól porrá törve s $1\frac{1}{2}$ quart régi Ferenczpálinkába (Franzbrantwein) kell bele keverni. (1 quart = 1.14503 liter) s három estén at mézzel jól felkeverve adandó be a méheknek. Az itt leirt mennyiség elegendő 60 családnak. Állítólag kipróbált szer. (Bienenwirtsch. Bienenz. 99. No. 19.)

Észrevételek a viaszolvasztó versenyről közleményre.

A M. K. szeptemberi füzetének 265. lapján felül ez mondatik:

»A viaszolvasztók közül relative a Bacskay Sámuelét nyilvánította a legjobbnak a jury.«

Kérem a t. szerkesztő urat, sziveskedjék e téves jelentés helyesbitésére becses lapjában közölni, hogy 7 viaszolvasztó küldetett be a szegedi kiállításra, ebből 2 nem akart részt venni a versenyben, 2 töröltette magát a jelentkezők közül, így hárman versenyeztünk.

A verseny végeztével Binder Iván titkár úr a következő bíráló biz. határozatot hirdette ki: »A viaszfőző versenyenél első a Bacskayé, azon megjegyzéssel, hogy mint a czélnak tökéletesen megfelelő eszköz a méhészeknek ajánlatik «*)

Bacskay Sámuel

*) Szivesen adunk helyet ezen közleménynek, mert a Bacskay úr viaszolvasztóját mi is teljesen jónak találtuk.

Szerk.

Necrolog.

Folyó évi október 13-án Berettyó Ujfaluban hunyt el Gobóczy Károly ügyvéd 75 éves korában. A boldogult részt vett szabadságharcunkban is. A forradalom lezajlása után főleg gazdasági téren működött s előkelő nevet vívott ki magának, mint gazdasági író. Több évig a biharmegyei gazdasági egyletnél mint titkár működött, majd mint szőlészeti és borászati szaktanár értékesítette gazdag tudását. Midőn a nyilvános élettől visszavonult, folyton a gazdaság különböző terén tett kísérletekkel s javításokkal igyekezett embertársai javát előmozdítani. Mint méhész szenvedélyes kísérletező hírében állott. Munkásságát értékesítendő, a tanulni szerető közönség számára 49 különböző kiállításon vett részt s kiállított tárgyaival több arany, ezüst érmet s dicsérő okleveleket nyert. — Benne a méhészet is egyik leglelkesebb pártolóját s művelőjét veszttette el.

Tartalom: Közgyűlési meghívó. — Tisztelt Méhész Társak! — A méhészet jövője. *Valló János.* — Hogyan bánjunk a kipergetett lépekkal? *Horváthy Gyula.* — A szükségből való etetés télen. *W.* — Szemle. — Vegyesek. — Észrevételek a viaszolvasztó versenyről közleményre — Necrolog. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: **Dr. Bálint Sándor.**

Kérjük tisztelt olvasóinkat sziveskedjenek tudatni velünk olyan ismerőseik teljes czimét, a kiknek mutatványszámot küldhetünk a Méhészeti Közlönyből.

Apró hirdetések.

E rovatban az erdélyrészi méhészegylet tagjai 2 sorig ingyen hirdethetnek; ezen felül minden félhasábos petit sor 4 kr. A kik nem tagjai a méhész egyletnek, soronként 8 krt fizetnek.

VASÁROL.

Csurgatott és pergetett mézet

Lerner Vilmos, Gyöngyös. Minta küldendő.

Keresek egy nős végzett vinczellért, ki a méhészet, szőlőmívelés, gyümölcs-fatenyésztés és konyhakertészetben jártas Aajánlkozások Schilling Ottó kir. közjegyzőhöz Szamosujvárt, küldendő.

ELAD.

Balogh Gergely Hódmező-Vásárhelyen 80 keret teletésre való 14pes mézet. Kilója 60 kr. bérmentetlenül.

30 méhesaládot

Bodor-féle kaptárban, á 7 frt, elad Ács Lajos Felvinczen

Pergetett mézet

Szabó László Vésztőn, (Békésme-gye) ára 45 kr. kilónként.

12 mm. pergetett mézet á 45 frt. Kivánatra mintát küld Frenner István Ó-Becsén.

Méh-családokat

Bodor-féle kaptárban Barabás Sándor, Brassó.

Pergetett mézet

Nagy János, Bonyha, kilója 50 kr.

100 méhesaládot

Pinkert József, Béga-Szentgyörgyön és pergetett mézet kilomázsánkint 46 frt.

Dzierzon-kaptárokat

Ködmön Gábor, Karczagon. Ára darabonként 3 frt.

Méz-pergetőt, méztartó bádog edényt

jutányos árban Zeiler Géza bádogos, Kolozsvárt (Mátyás király-utca 4.) Ugyanő elvállal **mindennemű bádogos munkát. Javításokat** jutányos áron, pontosan teljesít. — Árjegyzéket kívánatra küld bérmentve

Bodor-féle kaptárt

á 1 frt 50 kr.

Biedermann Ferencz,
Rákóczy-út 10. sz.

Telephon sz.: 287.

Telephon sz.: 287.

A Magyar fém- és lámpaárú-gyár részvénytársaság
Erdélyi raktára
Kolozsvárt, hid-utcza 20. szám alatt.

2-6

Petroleum
lámpák
a legegyszerűbb kivitelől
a leggazdagabbig.
FÉM- és DISZMŰTÁRGYAK

Hermann-féle szab.

villámlámpák

a létező legjobb
petroleumlámpa,
unicum lámpa
a legegyszerűbb
használati lámpa.

Valódi király-olaj, a legjobb biztonsági petroleum.

Olcsó gyári árak, nagy választék, gondos kiszolgálás.

Telephon sz.: 287.

Ezredéves kiállítás 1896.

Diszoklevél.

Legmagasabb tkiüntetés.

Telephon sz.: 287.

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

FÉRFI-, FIU- ÉS GYERMEK-RUHÁK

készen és mérték szerint.

NEUMANN M.

Kolozsvárt, Főtér 14. sz.

(1-12.) **róm. kath. plébánia épület.**

ALAPITTATOTT 1845.

Az európai divatakadémia tagja Drezdában.

Központi áruház Magyarország részére :

Budapest, IV., Muzeum-körút 1. szám.

Fiók-raktarak: Arad, Debreczen, Kas-a, Nagyvárad, Pozsony,
Fiume, Temesvár, Zágráb, Belgrád, Sarajevo és Sofia.

Központi áruház Ausztria részére :

Bécs, I., Kärtnerstrasse Nr. 19.

FIÓK ÜZLET: VI., Mariahilferstrasse Nr. 35.

Méhészeti eszközök és mülép

egyetlen raktára Kolozsvárt 12-12

SZEGEDI ZOLTÁN

vaskereskedésében,

(Hid-utca, posta mellett.)

Továbbá rúdvas, vasárú, épület- és butor-
vasalások, szerszámok, konyhaberendezési
és háztartási cikkek, valamint gazdasági esz-
közök raktára. Jutányos árak!!

Megrendeléseknél kérjük a Méhészeti Közlönyre hivatkozni.

ALAPÍTTATOTT 1833.

TELEPHON 104.

Giró-számla az osztrák-magyar banknál

ASZFALT és CEMENT-IPARVÁLLALAT

POLLÁK SAMU

KOLOZSVART,

Kőfalsori Szappan-utca 4. szám, saját ház.

Elvállal jótállás és legjutányosabb árak mellett: nedves lakások, pinczehelyiségek stb. gyökeres szárazzá tételét, új építkezéseknél az alapfalaknak aszfaltréteggel bevonását Továbbá kapubejáratok, folyosók, terasseok stb.-nek a legjobb minőségű természetes aszfalttal való burkolását.

Állandóan készít: sima cement és mozaik-lapokat, cs. és kir. szab. hornyolt cement-fedél lapokat, különféle szín és nagyságban, továbbá legujabb dísz berakott mintájú sajtolt cementlapokat, melyeknek színmintája 200,000 kilogr. nyomás alatt lesz a cementrétegbe sajtoltva, azért elpusztíthatatlan tartósságu és a legváltozatosabb modern színekben, anyag és keramitutánzatban olcsón előállítható, továbbá Zisseler rendszerű szabadalmazott sodrony-betétü betoncsöveket csatornázás és átereszekhez, nemkülönben szabadalmazott teljesen tűzbiztos gypszláblákat beton-fedlapok, lábazati lemezek, lépcsőfokok és jászlakat stb. stb.

Ajánlkozik: járdák, szökőkutak és más betonirozások, valamint granitto-terazó készítésére.

Raktáron tart: TŰZMENTES ASZFALT-TETŐPÉP, aszfalt elszigetelő-lemez, színes aszfaltmáz, carbolineum és mikotánatont (gomba-irtásra). Portland- és román-cementet vagonszámra és mázsánként. Elfogad megrendeléseket: aszfalt-tetőpép és facement-befedések, Mettlachi lapok, díszes faburkolatok (tucko-Lustro- és Stuckmarmór) cs. és kir. szab. saját módszerű aszfalt-parquette-ára, valamint minden e 12—12 szakba tartozó munkálatokra.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt. (Belközéputca 2.)

